

Erste Bank Hungary Nyrt.

Budapest
Népfürdő u. 24-26.
1138

Ügyintéző neve: Delikát László
Telefon: 428-2600/12-61
E-mail: delikatl@mnb.hu
Telefax: 428-2536
Ügyszám: PFE/000090/2010.
Iktatószám: MNB/027064/2010
Budapest, 2010. december 15.

HATÁROZAT

Tárgy: Helyszíni ellenőrzés lezárása bírság alkalmazásával

Az Erste Bank Hungary Nyrt.-nél (1138 Budapest, Népfürdő u. 24-26.) (a továbbiakban hitelintézet) a PFE/000090/2010 ügyszám alatt hivatalból lefolytatott hatósági ellenőrzési eljárás alapján az alábbi

h a t á r o z a t o t

hozom:

I. Kötelezem a hitelintézetet, hogy

1. a keretszerződésben a tárgynapi teljesítésre meghatározott végső határidőn belül befogadott postai kifizetési utalványok teljesítéséből rá háruló feladatokat minden esetben a tárgynapon végezze el.

Határidő: 2011. március 31.

Az előírt kötelezettség teljesítésének igazolása érdekében a hitelintézet 2011. április időszakban befogadott postai kifizetési utalványokra vonatkozóan küldje be 2011. május 15-ig az ellenőrzést megindító MNB/015698/2010 iktatószámú végzés mellékletében részletezett 21. számú adattáblát, továbbá az előírás szerinti teljesítés érdekében hozott intézkedéseit igazoló dokumentumokat;

2. a fizetési megbízás beérkezésekor a megbízás adatai mellett a fizetési megbízás beérkezésének időpontját (év, hó, nap, óra, perc) minden esetben rögzítse és tárolja.

Határidő: 2011. január 1.

Az előírt kötelezettség teljesítésének igazolása érdekében a hitelintézet 2011. február 15-ig küldje be az előírás szerinti gyakorlat biztosítása érdekében megtett intézkedéseit igazoló dokumentumokat;

3. a hibás adatokkal beérkező, fizetési számlán jóvá nem írható forintfizetéseket minden esetben még tárgynapon utasítsa vissza a fizető fél részére.

Határidő: 2010. december 31.

Az előírt kötelezettség teljesítésének igazolása érdekében a hitelintézet 2011. február 15-ig küldje be az előírás szerinti gyakorlat biztosítása érdekében megtett intézkedéseit igazoló dokumentumokat, valamint a 2011. január 1-31. közötti időszak tekintetében a hitelintézet által vezetett 47711200 számú függőszámlára vonatkozóan az ellenőrzést megindító MNB/015698/2010 iktatószámú végzés mellékletében részletezett 23. számú adattábla szerint részletezett forgalom kimutatást;

4. a fedezethiányos fizetési megbízások visszautasítása során - törvény eltérő rendelkezése hiányában - minden esetben haladéktalanul értesítse az ügyfelet a visszautasítás tényéről, lehetőség szerint annak okáról és a visszautasításra okot adó tényszerű hibák helyesbítéséhez szükséges eljárásról.

Határidő 2011. március 31.

Az előírt kötelezettség teljesítésének igazolása érdekében a hitelintézet 2011. május 15-ig küldje be a megtett intézkedéseit igazoló dokumentumokat;

5. a fedezetlenség miatt sorbaállított, a számlatulajdonosai terhére befogadott hatósági átutalások és átutalási végzések visszautasításából rá háruló feladatokat a sorbaállítási időszak eredménytelen elteltével, az időszak utolsó munkanapján végezze el.

Határidő 2011. március 31.

Az előírt kötelezettség teljesítésének igazolása érdekében 2011. május 15-ig dokumentumok beküldésével igazolja az előírt intézkedés teljesítését;

6. a számlatulajdonosaitól befogadott, a Bankközi Elszámolási Rendszerben (a továbbiakban: BKR) elszámolandó fizetési megbízások teljesítése során csak akkor terhelje meg ügyfelei fizetési számláját, ha biztosítani tudja, hogy a fizetési művelet összege a kedvezményezett számlavezető hitelintézetének számláján a fizetési megbízás átvételét követő munkanap végéig jóváírásra kerüljön.

Határidő: 2011. június 30.

Az előírt kötelezettség teljesítésének igazolása érdekében 2011. július 15-ig küldje be az ellenőrzést megindító MNB/015698/2010 iktatószámú végzés mellékletében részletezett 5., 7. és 10. számú adattáblákat;

7. a számlatulajdonosaitól befogadott, euróban és más EGT-állam pénznemében, EGT-n belül teljesítendő deviza átutalási megbízásokat minden esetben a fizetési megbízásban megadott teljes összegben, bármiféle jutalék, díj vagy költség levonása nélkül teljesítse, tekintet nélkül arra, hogy a fizető fél az átutalási megbízásában a kedvezményezettre hárított költségviselésről rendelkezett.

Határidő: 2011. március 31.

Az előírt kötelezettség teljesítésének igazolása érdekében 2011. május 15-ig küldje be a keretszerződés módosítását.

8. forintban, euróban és más EGT-állam pénznemében beérkező fizetési műveleteknél a fizetési művelet összegét a saját számláján történt jóváírását követően haladéktalanul értéknappal lássa el és egyúttal haladéktalanul bocsássa ügyfelei rendelkezésére.

Határidő: 2011. március 31.

Az előírt kötelezettség teljesítésének igazolása érdekében a hitelintézet 2011. április hónapjára vonatkozóan küldje be 2011. május 15-ig az ellenőrzést megindító MNB/015698/2010 iktatószámú végzés mellékletében részletezett 28. és 29. számú adattáblákat, valamint a 23. számú adattáblát a BKR-ből beérkező devizaszámlán jóváírt forgalomra vonatkozóan;

9. a betéti bankkártyákkal kezdeményezett tranzakciók fizetési számlán történő elszámolásánál a terhelési értéknappal ne előzze meg a terhelés napját.

Határidő: 2011. március 31.

A hitelintézet a megtett intézkedésről 2011. május 15-ig írásban számoljon be, és az előírás végrehajtásának igazolása érdekében küldjön meg 10 db VISA és 10 db MasterCard betéti bankkártyával végrehajtott, vásárlási valamint készpénzfelvételi tranzakció elszámolását tartalmazó bankszámlakivonatot.

A hitelintézet a fentiekben előírt beszámolási kötelezettségét az MNB Pénzforgalom és értékpapír-elszámolás szakterület részére köteles teljesíteni, és az előírt adatokat elektronikus adathordozón megküldeni.

II. A hitelintézetet

8 000 000 Ft, azaz nyolcmillió forint összegű

BIRSÁG MEGFIZETÉSÉRE K Ö T E L E Z E M.

A kiszabott bírságot jelen határozatom jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül kell a Magyar Nemzeti Bank 19017004-00000309-00000000 számlájára történő átutalással - „bírság” megjelöléssel, valamint a határozat iktatószámának feltüntetésével - megfizetni.

A bírság megfizetésére meghatározott határidő elmulasztása esetén, a be nem fizetett bírságösszeg után késedelmi pótlék kerül felszámításra, amelynek mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öt része. A késedelmesen megfizetett késedelmi pótlék után nem számítható fel késedelmi pótlék. A késedelmi pótléket a Magyar Nemzeti Bank fent hivatkozott számú számlájára kell átutalással - „késedelmi pótlék” megjelöléssel, valamint a határozat iktatószámának feltüntetésével - megfizetni.

A bírság önkéntes megfizetésének elmaradása esetén az MNB behajtja a hitelintézet jelen határozatból eredő lejárt tartozását.

A jelen határozatom ellen - közigazgatási eljárás keretében - fellebbezésnek helye nincs. A határozat bírósági felülvizsgálata a közléstől számított harminc napon belül, jogszabálysértésre hivatkozással a Fővárosi Bíróságtól keresettel kérhető. A Fővárosi Bíróságnak címzett keresetlevelet 3 példányban a Magyar Nemzeti Banknál kell benyújtani vagy ajánlott küldeményként részére postára adni. A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya.

Indokolás

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: MNBtv.) 29. §-a (1) bekezdésének e) pontja és (2) bekezdése alapján, az MNB/015698/2010 iktatószámú végzéssel, PFE/000090/2010. ügyszámmal 2010. július 22-én hatósági ellenőrzési eljárást indítottam a hitelintézetnél, amelynek ügyintézési határideje 6 hónap.

Az ellenőrzés a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 18/2009. (VIII. 6.) MNB rendelet (a továbbiakban: MNBr.)

- fizetési művelet lebonyolításának általános szabályai közül a fizetési megbízás átvételére, azonosításra, a fizetési megbízás ügyfél felé történő visszautasítására, a fizetési megbízás sorbaállítására, és részteljesítésre, a hatósági átutalási megbízás és az átutalási végzés teljesítésére, valamint a fizetési megbízás teljesítésének határidejére;
- az EGT-n belüli fizetési műveletek lebonyolításának különös szabályai közül a fizetési megbízás átvételének időpontjára, a fizetési művelet összegének védelmére, a teljesítési határidőre, a fizetési számla javára kezdeményezett fizetési művelet pénzforgalmi szolgáltatók közötti teljesítésére, az értéknapra, valamint a fizetési művelet összegének a kedvezményezett rendelkezésére bocsátására;
- az egyes fizetési módok részletes szabályai közül: a csoportos beszedésre és a fizető fél által a kedvezményezett útján kezdeményezett fizetésre

vonatkozó rendelkezései betartásának vizsgálatára terjedt ki.

Az eljárás keretében a hitelintézetnél 2010. szeptember 13 - október 28. közötti időszakban lefolytatott helyszíni ellenőrzésről és annak megállapításairól 2010. november 4-én készült, MNB/023080/2010 iktatószámú jegyzőkönyvre a hitelintézet 2010. november 17-én keltezett levelében egyes megállapításokhoz észrevételt tett, és annak megállapításait az e határozat indokolásának 4. és 9. pontjában részletezett megállapítások kivételével elfogadta.

Az ellenőrzés során a hitelintézet által rendelkezésre bocsátott adatok, dokumentumok, valamint a hitelintézet ellenőrzési jegyzőkönyvre adott észrevételei alapján megállapítottam, hogy a hitelintézet az alábbiakban részletezettek szerint megsértette az MNBr. előírásait:

1. A hitelintézet számlavezető rendszerében nyilvántartott fizetési számlák terhére befogadott postai kifizetési utalványok feldolgozása során az esedékesség napján már megterhelte a fizető fél fizetési számláját, azonban a fizetési megbízásokat rendszeresen egy munkanapos késsedelemmel továbbította a Postai Elszámoló Központba. Így a vizsgált időszakban a postai kifizetési utalványok egy részét egy napos, a pénteki napon benyújtott postai kifizetési utalványokat egy munkanapos, de a hétvége miatt összesen 3 naptári napos késsedelemmel teljesítette. További, a hitelintézet fiókhálózatában papíron befogadott, a jegyzőkönyv 1.2. pontjában részletezett kifizetési utalványokat 1-8 munkanapos késsedelemmel teljesített, amelyek közül esetenként a fizető fél számlájának terhelését egy munkanappal a teljesítés előtt végezte el.

A hitelintézet a jegyzőkönyv fenti megállapításait elfogadta.

A hitelintézet a fizetési megbízások késedelmes teljesítésével megszegte az MNBr. 5. §-a (1) bekezdésének előírását.

2. A hitelintézet pénzforgalmi szolgáltatásait a Magyar Posta Zrt. ügynöki megbízás alapján közvetíti saját hálózatában. Ennek alapján a hitelintézet számlatulajdonosai papír alapon a postahivatalokban is benyújthatják átutalási megbízásaikat. A jegyzőkönyvben részletezettek szerint a Magyar Posta Zrt. az átutalási megbízásokon csak az átvétel dátumát rögzítette a postai körbélyegző alkalmazásával, az átvétel pontos időpontját (óra, perc) nem, csak esetenként fordult elő, hogy a postai körbélyegző mellé kézírással feljegyezték az átvétel pontos időpontját is. A hiányosság minősítésénél tekintettel voltam arra, hogy az MNBr. 51. §-a (4) bekezdésének átmeneti rendelkezése szerint a Magyar Posta Zrt., mint Postai Elszámoló Központot működtető pénzforgalmi szolgáltató az MNBr. 5. § (2) bekezdésében előírt, a fizetési megbízás átvétele időpontjának óra és perc feltüntetésével történő rögzítési kötelezettségét a postáról szóló 2003. évi C1. törvény alapján kötelezően végzendő pénzforgalmi szolgáltatások tekintetében csak 2011. január 1-jétől köteles teljesíteni. Ez a felmentés kizárólag a postatörvényben szabályozott pénzforgalmi szolgáltatásra terjed ki, ezért az ügynöki megbízás alapján végzett tevékenységre nem vonatkoztatható.

A számlatulajdonosok megállapodás alapján postai kifizetési utalványukat papíron a hitelintézet fiókjainál nyújthatják be. A vizsgált időszakban hatályos belső eljárási rend szerint a bankfiókok a kifizetési utalványokat befogadást követően a meghirdetett tárgynapi teljesítési határidő figyelembevételével kötelesek továbbítani a Magyar Posta Zrt. részére, és ezzel egyidejűleg másolatot kötelesek küldeni a hitelintézet belföldi fizetési forgalmi osztályára, ahol elvégzik a megbízó fizetési számlájának terhelését. A vizsgált időszakban a kifizetési utalványokat átvevő bankfiókok több esetben nem rögzítették előírás szerint az átvétel időpontját (a kifogásolt esetek többségében az átvétel napját sem rögzítették, esetenként azonban az átvétel napja rögzítésre került, de annak pontos időpontja nem).

A hitelintézet nemzetközi fizetési szakterületén szűrőpróbaszerűen ellenőrzött, a fiókhálózatban papíron benyújtott deviza átutalási megbízásokon esetenként nem rögzítették az átvétel időpontját, illetve az átvétel nem az előírt részletezettséggel került rögzítésre.

A hitelintézet a jegyzőkönyv e megállapításait elfogadta.

A hitelintézet a fizetési megbízások beérkezési időpontja (év, hó, nap, óra, perc) esetenkénti rögzítésének és tárolásának hiányában megszegte az MNBr. 5. §-a (2) bekezdésében foglalt előírást.

3. A hitelintézet egyes hibás vagy hiányos adatokkal beérkezett, a jegyzőkönyvben részletezett átutalásokat nem utasított vissza, hanem függőszámlán tartott, és kérte a fizető féltől a hibás adatok javítását, illetve a hiányzó adatok pótlását. Mivel a hitelintézet bevárta az esetenként hosszú ideig elhúzódó adatpótlást, a kedvezményezett fizetési számlák jóváírását a kért adatok beérkezését követően, csak 2-61 nap elteltével végezte el.

A hitelintézet egy, a jegyzőkönyvben részletezett hibás adatokkal beérkezett VIBER átutalást ugyancsak nem utasított vissza, hanem a beérkezés napján értesítette a küldő hitelintézetet a hibáról, és kérte az adatok javítását. A pontosított adatok csak 6 nappal később érkeztek meg, így a hitelintézet csak ekkor, 6 napos késedelemmel írta jóvá a kedvezményezett fizetési számláját a fizetési művelet beérkezésével azonos értéknappal.

A hitelintézet e megállapításokat elfogadta, ugyanakkor jelezte, hogy a kifogásolt VIBER átutalásnál eljárási hibát követtek el, és eljárásuk csak a bankközi VIBER megállapodásban foglaltaknak nem felelt meg, jogszabályi rendelkezést nem sértettek. A hitelintézet álláspontja azért nem fogadható el, mert az MNBr. 5. §-a (6) bekezdésének a) pontja a belföldi forintfizetési forgalomra vonatkozóan előírja, hogy amennyiben az elektronikus úton beérkezett fizetési megbízások jóváírása az azonosító adatok hibája vagy hiánya miatt nem végezhető el, akkor a tárgynapi teljesítési határidő figyelembevételével vissza kell utasítani a fizetési műveletet.

A hitelintézet azzal, hogy a hibás adatokkal érkezett fizetési megbízásokat tárgynapon nem utasította vissza, megszegte az MNBr. 5. §-a (6) bekezdése a) pontjának előírását.

4. A hitelintézet a számlatulajdonosai által benyújtott fizetési megbízásokat fedezetlenség miatt benyújtási csatornától függően legfeljebb T+2 munkanapra állítja sorba. Az elektronikus csatornán benyújtott, de fedezetlenség miatt nem teljesített fizetési megbízásokról, valamint a hatósági átutalás alapján teljesített fizetésről a számlatulajdonosok bankszámlakivonaton kapnak értesítést. A

hitelintézet a természetes személy ügyfelek részére havonta készít számlakivonatot, az egyéb ügyfelek pedig havi vagy napi számlakivonat küldési gyakoriságot választhatnak. Ezáltal a havi gyakoriságot választó pénzforgalmi számlatulajdonosok valamint a természetes személy számlatulajdonosok a visszautasítást, illetőleg a hatósági átutalásra teljesített fizetést követően nem haladéktalanul, hanem csak a következő havi számlakivonattal kapják kézhez az előírt értesítést.

A hitelintézet álláspontja szerint a számlatulajdonosai a rendelkezésükre álló elektronikus banki csatornák menüpontjában a fizetési megbízásaik státuszáról információt kaphatnak, amennyiben azt lekérdezik, így a fizetési megbízások visszautasításával és teljesítésével kapcsolatos információ haladéktalanul rendelkezésükre áll. Jelezte továbbá, hogy a Telebank rendszerükben az ügyfelek a fizetési megbízásaik státuszáról, így a megbízások visszautasításáról és teljesítéséről információt kaphatnak, amennyiben a bejelentkezést követően rákérdeznek a megbízás státuszára.

A hitelintézet álláspontja nem fogadható el, mivel az MNBr. 7. §-ának (6) és (7) bekezdései az értesítéssel kapcsolatosan csak a pénzforgalmi szolgáltató számára fogalmazzak meg feladatot, az ügyfelek számára nem. A keretszerződés kifejezett rendelkezése hiányában az ügyfelektől nem várható el az, hogy minden egyes fizetési megbízás benyújtását követően érdeklődjenek megbízásaik státuszáról, illetőleg érdeklődjenek arról, hogy a hitelintézet teljesített-e terükre hatósági átutalást. Az ilyen információk címzetthez való eljutása csak esetleges, és a címzett aktív közreműködését igénylik. Ezért amennyiben a fizetési megbízás nem teljesíthető, és mivel az ügyfélnek nem feladata e szempontból fizetési számlája forgalmának figyelemmel kísérése, akkor a hitelintézetnek az elektronikus banki csatorna alkalmazása esetén olyan üzenetet kell haladéktalanul, tehát azonnal küldenie ügyfelének, amely az ügyfél következő bejelentkezését követően automatikusan megjelenik számára. Ilyen üzenet valamint a keretszerződésbe foglalt megfelelő rendelkezés hiányában a haladéktalan értesítésküldés nem tekinthető megvalósítottnak, így a hitelintézet megszegte MNBr. 7. §-a (7) bekezdés a) pontjának, illetve 31. §-a (5) bekezdésének előírását.

5. A hatósági átutalások és átutalási végzések fedezetlenség miatt történő visszautasítását a hitelintézet a sorbaállítás időtartamának lejáratához képest rendszeresen egy munkanap késedelemmel továbbította a BKR-be.

A hitelintézet véleménye szerint a sorbaállításról küldött non-klíring üzenet tartalmazza a sorbaállítás utolsó napját, amivel már előzetesen tájékoztatták a kedvezményezettet, a visszautasítás T + 1 nappal történő küldése nem jelent releváns információt, és a kedvezményezettet anyagi kár nem érte.

A hitelintézet álláspontja nem fogadható el, mivel az MNBr. a fedezetlenség miatti sorbaállításról küldendő üzenetben előírt, a sorbaállítás utolsó napjáról való tájékoztatás mellett előírja a visszautasító üzenet haladéktalan küldését is. A késedelmes értesítés miatt a kedvezményezett csak egy munkanappal később tudja megtenni a szükséges intézkedéseket, így pl. a hatósági átutalási megbízás ismételt benyújtását, és egyéb végrehajtási cselekmény megindítását. Mindezek figyelembe vételével a hitelintézet gyakorlata nem felel meg az MNBr. 7. §-a (7) bekezdés c) pontja előírásának.

6. A hitelintézet számlavezető rendszereiben a banki munkanap lezárását követően, amely jellemzően még tárgynapon 24 óra előtt megtörténik, azonnal megnyitja rendszereiben a következő munkanapot. A számlavezető rendszer napnyitását követően megkezdik a következő munkanapon teljesítendő, már átvett fizetési megbízások lekönnyvelését. E fizetési műveletek rögzítés időpontjának megfelelő dátummal és a fizetési művelet esedékességi dátumának megfelelő értéknapal kerülnek felírásra (rögzítésre) a fizető fél fizetési számlájára. A fizetési számlán rögzített fizetési műveletek foglalják a fizetési művelet összegét, azt a számlatulajdonos egyéb fizetési műveletre - pl. bankkártyával történő fizetésre - felhasználni már nem tudja. A vizsgált időszakban a hitelintézet a következő típusú forint fizetési műveletek esetében már a pénteki nap végén vagy szombaton (mint munkaszüneti napon) elvégezte a következő munkanapon (hétfőn) esedékes fizetési megbízások rögzítését a fizető fél fizetési számláján:
 - elektronikus csatornán a tárgynapi teljesítési határidő után benyújtott vagy korábban hétfői értéknapal benyújtott átutalási megbízások,
 - a hétfőn esedékes állandó átutalások,
 - hétfőn esedékes csoportos beszédések.

A hitelintézet a megállapítással kapcsolatosan észrevételt nem tett.

A pénzforgalmi szolgáltatókat semmiféle előírás sem korlátozza, hogy meghatározott fizetési műveletek teljesítése céljából hétvégén is munkanapot tartsanak. Azonban szabályellenes az a gyakorlat, ha a munkaszüneti napot követő első munkanapon teljesítendő fizetési megbízások összegének terhelését már a munkaszüneti napon, illetőleg az azt megelőző munkanapon rögzítik az ügyfél számláján. Ugyanis az MNBr 2. §-a (1) bekezdésének 10. pontja értelmében az a nap, amikor a fizetési számlán nyilvántartott követelést a hitelintézet a fizetési megbízás szerinti összeggel csökkenti, terhelési napnak tekintendő (függetlenül attól, hogy az egyébként hétvégére, vagy egyéb, az elszámolási rendszerek nyitva tartását tekintve munkaszüneti napra esik). A terhelési nap pedig nyilvánvalóan a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény 2. §-ának 18. pontja szerinti munkanapnak minősül, hiszen a fizető fél fizetési számlájának a megterhelésével a hitelintézet megkezdte a kapott fizetési megbízás feldolgozását, ezáltal tehát az adott fizetési művelet teljesítése céljából nyitva tartott.

- Ezért a fentiek szerint munkanapnak minősülő terhelési napon a fizetési megbízást az MNBr. 14. §-ának (1) bekezdése szerint átvettnek kell tekinteni, az átvett megbízások esetében pedig a hitelintézetnek az MNBr. 17. §-ának (1) bekezdése alapján biztosítania kell, hogy a fizetési megbízás összege a következő munkanapon a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójának a számláján jóváírásra kerüljön.
- Tehát ha a hitelintézet az e pontban kifogásolt, BKR-be indított tételek esetében nyilvánvalóan nem tud megfelelni az MNBr. 17. §-ának (1) bekezdésében foglalt előírásnak (hiszen BKR útján további egy munkanappal később - az említett esetekben: kedden - teljesülnek a fizetési megbízások), akkor a munkaszüneti napot a fent részletezett fizetési megbízások teljesítése szempontjából nem tekintheti munkanapnak, így a fizetési megbízás MNBr. 14. §-a (1) bekezdése szerinti „átvételére” is csak a következő munkanapon (pl. hétvége helyett: hétfőn) kerülhet sor. Az MNBr. 14. §-a (1) bekezdése szerint teljesítésre még át nem vett fizetési megbízás esetében pedig a fedezetet sem lehet elvonni, ugyanis nem lehet kétféleképpen értelmezni az átvétel fogalmát (átvettnek tekintem a fedezet elvonás szempontjából, de át nem vettnek tekintem a teljesítési határidő szempontjából).

7. A hitelintézet a jegyzőkönyvben részletezettek szerint befogadott és teljesített olyan EGT tagállamba irányuló kimenő konverziós fizetési megbízást is, amelyben a fizető fél a költségviselőként a kedvezményezettet jelölte meg. E fizetési megbízások teljesítésénél a hitelintézet az átutalt összegből levonta az általa felszámított díjakat.

A hitelintézet álláspontja szerint az MNBr. 15. §-ának az MNB-től eltérő értelmezése miatt alkalmazták a kifogásolt gyakorlatot, melyet a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény 36. §-a (2) bekezdésének előírása alapján alakították ki, mely szerint a fizető felet és a kedvezményezettet kizárólag a saját pénzforgalmi szolgáltatója által meghatározott díj, költség vagy egyéb fizetési kötelezettség terheli, ha a fizetési művelethez nem kapcsolódik pénznemek közötti átváltás.

A hitelintézet jogértelmezése az MNBr. 15. §-ában előírtakra tekintettel nem fogadható el, mivel az általa hivatkozott törvényi előírás nem az átutalt összeg védelméről, hanem a fizető fél és a kedvezményezett terhére felszámolható díjról és költségről rendelkezik. A két jogszabály hivatkozott előírása nem ütközik egymással, hanem más szempont szerinti követelményt határoz meg. Mivel a kedvezményezetre hárított teljes költségviselés a kifogásolt esetekben úgy került megvalósításra, hogy a hitelintézet a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójaként a fizetési megbízásban feltüntetett átutalandó összegből levonta az általa felszámított díjakat, a hitelintézetnek ez a gyakorlata sérti az MNBr. 15. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat, amely szerint a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójának a fizetési művelet összegét teljes egészében, bármiféle jutalék, díj vagy költség levonása nélkül kell átutalnia a kedvezményezett javára. A hitelintézet akkor járt volna el jogszerűen, ha az átutalt összeg sérelme nélkül teljesítette volna a kedvezményezett költségviselésével befogadott átutalási megbízást, azaz az általa felszámított díjak és költségek kedvezményezett által történő közvetlen megfizetése iránt intézkedett volna ahelyett, hogy a követelését az átutalandó összegből vonja le.

8. A hitelintézet az ügyfelei javára euróban, vagy más EGT-állam pénznemében bejövő fizetési műveletek összegének a kedvezményezett fizetési számláján történő jóváírását - az euróban beérkező SEPA átutalások többségének a kivételével - esetenként nem haladéktalanul végezte el, azaz a saját számláján való jóváírást követően a fizetési művelet összegét nem látta el haladéktalanul értéknappal

és nem biztosította a kedvezményezett részére, hogy azonnal tudjon rendelkezni a fizetési művelet összegével. A hitelintézet a következő esetekben nem haladéktalanul végezte el a jóváírást:

- a konverziót nem igénylő átutalásról a jóváírás alapjául szolgáló üzenet már a saját számlájának jóváírási értéknapja előtt beérkezett, de esetenként a kedvezményezett fizetési számlájának jóváírását a hitelintézet a saját számlája jóváírási értéknapján csak a délutáni időszakban végezte el. Az MNBr. 21. §-a (1) bekezdésének értelmében a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójának a fizetési művelet összegét a saját számláján történt jóváírást követően haladéktalanul jóvá kell írnia a kedvezményezett fizetési számlán. Figyelembe véve a banki feldolgozás jellegét a fizetési megbízások beérkezésétől számított 2 órán belül elvégzett jóváírás a kedvezményezett fizetési számlán haladéktalannak jóváírásnak tekinthető. Azonban ezekben az esetekben már előző munkanap beérkeztek a jóváíráshoz szükséges adatok a hitelintézethez, illetőleg az átutalás összege is már lekönyvelésre került a hitelintézet számláján, tehát a hitelintézetnek a saját számlája jóváírási értéknapján a munkanap kezdetétől számított legkésőbb 2 órán belül el kellett volna végeznie a jóváírást.
- a konverziót nem igénylő átutalásokat esetenként - a hitelintézet észrevétele szerint egy interface technikai hibája miatt - az MT 103 üzenet beérkezést (és a saját számlájának jóváírási értéknapját) követően, 1 munkanappal később írta jóvá a kedvezményezettek fizetési számláin;
- a konverziót nem igénylő euro átutalásokat a kedvezményezett fizetési számláján rendszeresen csak a beérkezést követő 3 - 8 óra elteltével írta jóvá a hitelintézet;
- az EUR-ban, GBP-ben és CHF-ben beérkező, konverzióval a kedvezményezett forintszámláján a keretszerződés szerint kereskedelmi árfolyam alkalmazásával jóváírandó átutalásokat, amennyiben azok legkésőbb a meghirdetett tárgynapi befogadási időpontig beérkeztek, a hitelintézet rendszeresen a saját számláján való jóváírás értéknapját követő (T+1) munkanapon írja jóvá a saját számláján történt jóváírás értéknapjával megegyező értéknap alkalmazásával. A meghirdetett tárgynapi befogadási időpontot követően beérkezett fizetési megbízások összegét T+2 munkanapon írja jóvá a kedvezményezett fizetési számláján;
- a kedvezményezett deviza számlájára a Bankközi Klíring Rendszerből és VIBER-ből beérkező átutalásokat a beérkezést követő munkanapon a keretszerződés szerinti kereskedelmi devizaárfolyamon írta jóvá a beérkezés napjának megfelelő értéknap alkalmazásával;

A hitelintézet a fenti megállapításokat elfogadta, azonban jelezte, hogy az MNBr. 21. §-a (1) bekezdéséhez kapcsolódóan a hitelintézetek nem kaptak megfelelő segítséget az elvárt gyakorlat kialakításához. A hitelintézet véleménye nem fogadható el, mivel az MNB a honlapján már 2009. november 11-én állásfoglalásként közzétette, hogy e fizetési műveletek jóváírásával kapcsolatban milyen gyakorlatot tart megengedhetőnek, és erről a hitelintézeteket a Bankszövetség útján értesítette.

A hitelintézet a fenti gyakorlatával megszegte az MNBr. 21. §-a (1) bekezdésének előírását, mivel a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójaként rendszeresen nem biztosította az ügyfele javára beérkező fizetési művelet összegének a hitelintézet saját számláján történt jóváírását követően haladéktalanul történő értéknappal ellátását és oly módon történő jóváírását a kedvezményezett fizetési számláján, hogy azzal a kedvezményezett azonnal tudjon rendelkezni.

9. A hitelintézet az ügyfelek részére kibocsátott betéti bankkártyákkal végrehajtott tranzakciók feldolgozását kártyarendszerében az elszámoló file-ok nemzetközi kártyatársaságoktól (VISA, MasterCard) történő beérkezésének a napján elvégzi. Ez a feldolgozás a kártyabirtokosok fizetési számláit nyilvántartó banki számlavezető rendszer napi zárását követően fejeződik be. Ennek következtében a bankkártya rendszer által átadott forgalmat a számlavezető rendszer csak a következő munkanapon tudja fogadni és elszámolni. A kártyabirtokosok fizetési számlájának megterhelését minden esetben a kártyamenedzsment rendszerben végrehajtott feldolgozást követő első munkanapon végzi el a hitelintézet, azonban a terhelések értéknapjaként a tranzakciók kártyamenedzsment rendszerben korábban elvégzett feldolgozás napjával azonos napot alkalmazták, amely lehet nem munkanap is.

A hatósági ellenőrzés során a hitelintézet egyfelől vitatta, hogy jogszabálysértést követne el a kártyaelszámolásoknál. Másfelől egyrészt azzal indokolta az eljárásrendjét, hogy a kártyaműveletek végrehajtása és azok pénzügyi elszámolása időben elválik egymástól, másrészt mivel a kártyaművelet kártyatársasággal való elszámolásának napjára történik az értéknepozás a fizetési számlán, az ügyfelet nemhogy kár nem éri, de - a kártyaművelet és az értéknep közötti időszakra - kamatelőnyre tesz szert, ezzel szemben a hitelintézetet lényeges és indokolatlan kamatveszteség érné, ha a könyvelési nappal megfelelő értéknepot alkalmazna a fizetési számlán.

A jogszerűség kérdésében a következők állapíthatók meg:

A kártyaműveletek elszámolásának rendjét a kártyatársaságok a jogszabályi keretek között szabadon alakítják ki. A belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló 2007/64/EK irányelv kihirdetését követően mintegy két év állt a kártyatársaságok és a kártyakibocsátók rendelkezésére, hogy folyamataikat megfelelően harmonizálják az irányelv 73. cikkének (2) bekezdésében lefektetett szabályhoz.

Az irányelvel harmonizáló magyar jogszabályi rendelkezést a 2009. november 1-jén hatályba lépett MNBr. 20.§ (1) bekezdése tartalmazza. E szerint „a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója nem alkalmazhat korábbi terhelési értéknepot a fizető fél fizetési számláján annál a munkanapnál, mint amikor a fizetési művelet összegével a fizető fél fizetési számláját megterhelte”. Az idézett rendelkezés a jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a kártyaműveletekre is kötelezően alkalmazandó, tehát ettől a szabálytól semmilyen indokkal nem lehet eltérni. Mivel a hitelintézet fentiekben részletezett eljárásrendje az MNBr. 20.§ (1) bekezdésében előírtakkal ellentétes, a kifogásolt visszaértéknepozás jogszabálysértő.

A kár kérdése (mind az ügyfél, mind a hitelintézet vonatkozásában) pedig a hitelintézet eljárása jogszerűségének eldöntésénél nem releváns, mivel az idézett jogszabályhelynek nem tényállási eleme.

Mindezek alapján a hitelintézet a betéti bankkártyákkal végrehajtott fizetési műveletek fizetési számlán való elszámolása során megszegte az MNBr. 20. §-a (1) bekezdésének előírását.

A fenti 1-9. pontokban részletezett szabályszegésekre tekintettel az MNBtv. 29/C. §-ának (1) és (4) bekezdése, valamint az MNBtv. 29/A. §-a alapján alkalmazandó, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 94. §-a (1) bekezdésének b) pontja, valamint az MNBtv. 29/D. § (1) bekezdése alapján a hitelintézetet a rendelkező részben foglaltak szerint köteleztem a jogszabálysértések megszüntetésére, valamint a bírság megfizetésére.

Az intézkedés meghozatalakor súlyosbító körülményként vettem figyelembe, hogy a hitelintézet szabályszegések széles körét követte el, a szabályszegések többsége az indoklás 2. pontjában említett esetek kivételével a hitelintézet eljárási rendjébe beépült, ezáltal a hitelintézet az MNBr. előírásait rendszeresen és folyamatosan megszegte. A szabályszegések esetenként nagyszámú ügyfelet, illetőleg a fizetési műveleteket tömegesen érintették. A bírság összegének meghatározásakor súlyosbító tényezőként vettem továbbá figyelembe a hitelintézet országos pénzforgalomban betöltött jelentős szerepét, a jogszabálysértésekből adódó azon kockázatot, amely előidézheti az ügyfelek készpénzkímélő fizetési módok iránti bizalmának csökkenését és azt, hogy az indoklás 1., 3., 6., 8., 9 pontjaiban leírt szabályszegésekkel érintett fizetési műveletek vonatkozásában az ügyfeleknek kamatveszteséget okozott, illetőleg a fizetési műveletek összegének indokolatlan foglalása miatt kárveszély állt fenn. A bírság összegének meghatározásánál csökkentő tényezőként vettem figyelembe, hogy a hitelintézet részéről rosszhiszeműséget nem tapasztaltam, az ellenőrzés során együttműködő magatartást tanúsított és az intézkedés alapjául szolgáló adatok, tények, információk eltitkolásának szándékát nem tapasztaltam.

Jelen határozatom a már hivatkozott jogszabályokon, valamint az MNBtv. 29. § (5) bekezdésén, 29/C. §-ának (8) bekezdésén, valamint a Ket. 71. §-ának (1) bekezdésén, 72. §-ának (1) bekezdésén, 110. §-ának (1) bekezdésén, 125. §-ának a) pontján, 126. §-án, 127. §-a (1) bekezdésének a) pontján, 131. §-ának (1) bekezdésén, 132. §-án és 138. §-án alapul.

A fellebbezés jogát, illetve a határozat bírósági felülvizsgálatának lehetőségét az MNBtv. 29/B. §-ának (3) bekezdése zárja ki, illetve biztosítja.

Simor András
a Magyar Nemzeti Bank elnökének
nevében és felhatalmazása alapján

Király Júlia
alelnök